

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistalenne (kustantajan versio).

Viite:

Lauhanen, R. (2025). Metsätuhot esillä Tartu Maamess -näyttelyssä.
Koneyrittäjä, 56(5), 34.

Metsätuhot esillä Tartu Maamess -näyttelyssä

Euroopan unionin
osarahoittama

TEKSTI JA KUVAT: RISTO LAUHANEN SEAMK

Logsetin myyntijohtaja Pascal Rety on Ähtärin Tuomarniemeltä valmistunut metsätalousinsinööri ja kirjoittajan entisiä oppilaita.

Virossa on ilmastonmuutoksen myötä herätty metsätuhoihin. Viron maatalousyliopiston eli Eesti Maaülikoolin osastolla Tartu Maamess -näyttelyssä esiteltiin kirjanpainajatuhoja ja kuusen juurikääpätkuhoja. Maatalousyliopiston osastolla korostettiin metsätuhojen vakavuutta ja havupuita vaivaavan juurikäävän biologisen torjunnan tärkeyttä. Tallinnan ja Tarton välillä näkee maalle tyypillisiä avohakkuualoja ja istutustaimikoita, mutta myös hoitamattomia metsiä ja kuusikoiden kirjanpainajatuhoja.

JUUREMÄDANIKE (juurepess, külmaseen) poolt tekitatud algstaadiumis mädanik hariliku kuuse puidus

JUUREMÄDANIKE (juurepess, külmaseen) poolt tekitatud mädanik hariliku kuuse puidus

Kuusen juurikääpä näyttää tältä.

KUUSE-KOOREÜRASKI käigud hariliku kuuse koorel

Virossa on noin 1,3 miljoonaa asukasta. Noin 4,5 miljoonan hehtaarin maasta on metsää 2,5 miljoonaa hehtaaria. Yksityiset tahot omistavat yli puolet metsistä. Yksityistäminen on ollut voimakasta neuvostoajan jälkeen. Metsätilojen pieni keskikoko nähdään osin Viron metsätalouden haasteena.

Viron metsien vuosikasvu on ollut noin 12 miljoonaa kuutiometriä, kun se Suomessa on ollut noin 103 miljoonaa kuutiota. Pääpuulajit ovat samoja kuin Suomessa. Metsistä noin 2/3 on talouskäytössä. Noin 10 % metsistä kuuluu tiukan suojelun piiriin.

Viron metsien vuotuinen hakkuumäärä on ollut noin 10 miljoonaa kuutiota, josta noin 4 miljoonaa kuutiota on ollut polttopuuhakkuuta. Viron sahatavaratuotanto on ollut vajaa 2 miljoonaa kuutiota vuodessa. Edellä mainitut luvut perustuvat Luonnonvarakeskuksen tietoihin kuluvaan vuosikymmenen alussa.

Suomeen nähden Viron ilmastoa on mantereisempää. Näin ollen metsäojituksessa on käytetty suurempaa sarkaleveyttä kuin Suomessa. Toisin kuin Suomessa, peltoajat ja rajaajat ovat Virossa harvinaisia osin ilmastosyistä.

Viro on pyrkinyt eroon Venäjän energiariippuvuudesta. Kun puun tuonti Venäjältä loppui Ukrainan sodan ja EU:n asettamien talouspakotteiden myötä, niin puun kysyntä kasvoi myös Virossa vuoden 2022 loppupuoliskolla. Tuolloin suurten kartanoiden metsiä harvennettiin kuntoon korkeiden puunhintojen aktiivisena.

Vahva maatalousyliopisto

Tarton yliopisto ja Eesti Maaülikooli menevät helposti opinahjoina sekaisin. Molemmat ovat itsenäisiä toimijoita. Ruotsin vallan aikana kuningas, **Kustaa II Adolf** perustutti Tarton yliopiston vuonna 1632. Tarton yliopisto keskittyy perinteisiin humanistisiin tieteisiin, luonnontieteisiin ja lääketieteeseen.

Viron maatalousyliopistossa eli Eesti Maaülikoolissa on noin 3 000 opiskelijaa, ja henkilökuntaa noin 1 000. Keskeisiä opetusaloja ovat maatalous, metsätalous, eläinlääkintä ja maankäyttö. Metsäopetus ja tekniikan ala toimivat yhdessä

Kirjanpainajan syömäkuvioita.

tohtori **Mart Hovin** mukaan. Opetus alkoi vuonna 1848 eläinlääkintäkouluna sotatalouden tarpeista. Monipuolisella opetuksella on vahva teoria-pohja. Harjoitustyöt ja laskut poltotekniikan ja konetekniikan laboratorioissa ovat keskeinen osa opetusta.

Tavaralajimenetelmä vakiintunut puunkorjuussa

Kirjoittaja kävi ensimmäisen kerran tutustumassa Viron metsätalouteen 32 vuotta sitten Pölvän seudulla. Tuolloin Kannuksen metsäntutkimusosaston metsäteknikko Sauli Takalo johdatti maa- ja metsätalousministeriön rahoittamaa Suomen ja Viron välistä yhteistyöprojektia. Tarkoituksena oli edistää virolaisen metsätyövoiman turvavaruksien käyttöä. Lisäksi puunkorjuussa sovellettu pohjoismaista tavaralajimenetelmää vietiin Viroon. Neuvostoliiton aikakaudella puunkorjuussa sovellettiin runkomenetelmää, jolloin ylävarastolla puut kaadettiin ja karsittiin. Puut juonnettiin runkoina alavarastolle, jossa ne katkottiin tukeiksi ja kuitupuiksi.

Nykyään tavaralajimenetelmää sovelletaan koneellisen puunkorjuun maassa. Tartu Maamess näyttelyssä on ollut perinteisesti esillä keskeisiä suomalaisia metsäkonevalmistajia. Muun muassa Vaasan lähellä Koivulahdessa sijaitseva konevalmistaja Logset oli esillä tälläkin kertaa. Myyntijohtaja **Pascal Rety** oli mukana osastolla.

Viron matkoista kehittynyt perinne

Kirjoittaja kävi Virossa jo perinteeksi tulleella Tartu Maamess -opintomatalla toimien yhden eteläpohjalaisen ryhmän matkanjohtajana. SEAMKin luonnonvara- ja biotalousalan hankeperhe järjesti ammatillisen matkan yhdessä Suomen metsäkeskuksen **Juha Viirimäen** ja Thermopoliksen **Matti Alakoskelan** Maaseudun hybridiennergiahankkeiden kanssa.

Kirjoittaja esitteli opintomatalla EU:n osarahoittamia TULIMYRSKY ja EIP CHP-hankkeita. Hankkeita rahoittavat myös Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus ja EU:n maaseuturahasto. EIP CHP -hanketta rahoittavat lisäksi Toysän Säästöpankkisäätiö, Finnmetko Oy sekä yksityiset maan- ja metsäomistajat. Matkan lomassa kirjoittaja piti esitelmän Viron metsätaloudesta, mihin tämä artikkeli osin perustuu.